

NACZELNA IZBA PIEŁĘGNIAREK I POŁOŻNYCH

**Zasady
uznawania kwalifikacji zawodowych
pielęgniarek i położnych
będących obywatelami państw członkowskich
Unii Europejskiej
na podstawie ogólnego systemu uznawania
kwalifikacji zawodowych**

Stan prawny na dzień 1 stycznia 2012 r.

Niniejszy dokument ma charakter informacyjny i pomocniczy.

Spis treści

1. Krok 1 – weryfikacja złożonych dokumentów	3
2. Krok 2 – weryfikacja poziomu kwalifikacji określonego w zaświadczeniu	4
2.1. Poziom liceum medycznego	4
2.2. Poziom medycznej szkoły zawodowej	4
2.3. Poziom licencjata	5
2.4. Poziom magistra	5
3. Krok 3 – uznanie kwalifikacji	6
4. Krok 4 – warunki uznania	8
5. Krok 5 – zastosowanie środków wyrównawczych	9
5.2. Środki wyrównawcze	9

Krok 1

Weryfikacja złożonych dokumentów

Aby rozpocząć procedurę uznawania kwalifikacji zawodowych na podstawie ogólnego systemu uznawania kwalifikacji zawodowych, wnioskodawca winien złożyć następujące dokumenty:

- a) **wniosek** o stwierdzenie prawa wykonywania zawodu,
- b) **zaświadczenie** lub inny dokument wydany przez odpowiednie władze lub organizacje państwa członkowskiego Unii Europejskiej **potwierdzający**, że dana **osoba jest uprawniona do wykonywania zawodu w tym państwie**,
- c) **oświadczenie o posiadaniu pełnej zdolności do czynności prawnych**,
- d) **zaświadczenie poświadczające stan zdrowia** pozwalający na wykonywanie zawodu pielęgniarstwa lub położnictwa,
- e) **zaświadczenie** wydane przez odpowiednie władze lub organizacje państwa członkowskiego Unii Europejskiej potwierdzające, że **wnioskodawca nie został pozbawiony prawa wykonywania zawodu lub prawo to nie zostało zawieszono i nie toczy się przeciwko niemu postępowanie w sprawie pozbawienia lub zawieszenia prawa wykonywania zawodu**,
- f) **oświadczenie, że władza językiem polskim** w mowie i piśmie w zakresie koniecznym do wykonywania zawodu pielęgniarstwa lub położnictwa,
- g) **dokument określający przebieg kształcenia oraz program nauczania szkoły**, którą ukończył wnioskodawca,
- h) **inne dokumenty** potwierdzające posiadanie dodatkowych kwalifikacji związanych z wykonywaniem zawodu (dyplomy, certyfikaty, zaświadczenia itp.).

WAŻNE: Przedstawione dokumenty winny zostać dostarczone wraz z tłumaczeniem dokonany przez tłumacza przysięgłego. Termin ważności zaświadczenia wskazanego w punktach b), d) i e) wynosi nie więcej niż trzy miesiące od daty wydania. Wskazane dokumenty winny zostać złożone w okręgowej izbie pielęgniarstwa i położnictwa nie później niż trzy miesiące od daty wydania.

UWAGA: Właściwy organ przyjmującego Państwa Członkowskiego potwierdza otrzymanie wniosku w terminie miesiąca od jego otrzymania oraz zawiadamia wnioskodawcę w stosownym przypadku, o konieczności dostarczenia brakujących dokumentów. Zawiadomienie winno zostać dokonane w formie pisemnej i dostarczone osobie zainteresowanej w sposób umożliwiający potwierdzenie odbioru.

W razie jakichkolwiek wątpliwości związanych z prawdziwością lub treścią dostarczonych dokumentów, okręgowa rada pielęgniarstwa i położnictwa jako organ właściwy, może zwrócić się do kompetentnych władz państwa pochodzenia aplikanta z prośbą o wyjaśnienia. Okres oczekiwania na odpowiedź, przerywa bieg terminów przewidzianych na rozpatrzenie sprawy.

Krok 2

Weryfikacja poziomu kwalifikacji określonego w zaświadczeniu

Po dokonaniu weryfikacji prawdziwości oraz kompletności przedłożonych dokumentów oraz przesłaniu wnioskodawcy właściwego zawiadomienia opisanego w punkcie „Krok I”, okręgowa rada pielęgniarek i położnych, celem podjęcia dalszych kroków powinna ustalić poziom kwalifikacji, posiadanych przez wnioskodawcę zgodnie z art. 11 Dyrektywy 2005/36/WE cytowanym poniżej.

Dokumentami, na podstawie których określa się poziom kwalifikacji będą:

- zaświadczenie wydane przez odpowiednie władze państwa pochodzenia,
- dyplom lub świadectwo,
- program nauczania szkoły.

Artykuł 11 Dyrektywy 2005/36/WE

Dla potrzeb stosowania art. 13 kwalifikacje zawodowe są pogrupowane na następujące poziomy:

POZIOM LICEUM MEDYCZNEGO

b) świadectwo potwierdzające ukończenie kształcenia w szkole średniej:

- i) o charakterze ogólnym, uzupełnionego o kurs lub szkolenie zawodowe inne niż te, o których mowa w lit. c), lub praktykę w okresie próbnym lub praktykę zawodową wymaganą jako uzupełnienie tego kursu,
- ii) lub o charakterze technicznym lub zawodowym, uzupełnionego w stosownych przypadkach kursem lub szkoleniem zawodowym, o których mowa w ppkt i) lub praktyką w okresie próbnym lub praktyką zawodową wymaganą jako uzupełnienie tego kursu;

POZIOM MEDYCZNEJ SZKOŁY ZAWODOWEJ

c) dyplom poświadczający ukończenie:

- i) kształcenia na poziomie pomaturalnym innego niż określone w lit. d) i e),

trwającego przynajmniej rok lub równoważny okres w niepełnym wymiarze, które generalnie można podjąć dopiero po uzyskaniu wykształcenia średniego wymaganego do przyjęcia na studia uniwersyteckie lub inne studia wyższe lub uzyskanie równoważnego wykształcenia średniego drugiego stopnia, jak również szkolenia zawodowego, które mogą być wymagane jako uzupełnienie tego kursu na poziomie pomaturalnym;

- ii) lub w przypadku zawodu regulowanego, kształcenia o specjalnym programie, wymienionego w załączniku II, równoważnego z kształceniem, o którym mowa w ppkt i), które zapewnia porównywalny poziom przygotowania zawodowego i przygotowuje do pełnienia porównywalnych obowiązków i funkcji. Wykaz zawarty w załączniku II może być zmieniany zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 58 ust. 2, w celu uwzględnienia kursów kształcenia, spełniających wymogi przewidziane w zdaniu poprzedzającym;

POZIOM LICENCJATA

- d) dyplom poświadczający ukończenie kształcenia na poziomie pomaturalnym, trwającego od trzech do czterech lat lub równoważny okres w niepełnym wymiarze, w ramach studiów uniwersyteckich lub innych studiów wyższych lub studiów w innej placówce prowadzącej kursy na równoważnym poziomie, jak również odbycie kształcenia zawodowego, które może być wymagane jako uzupełnienie tego kształcenia pomaturalnego;

POZIOM MAGISTRA

- c) dyplom poświadczający ukończenie kształcenia na poziomie pomaturalnym trwającego ponad cztery lata lub równoważny okres w niepełnym wymiarze, w ramach studiów uniwersyteckich lub innych studiów wyższych lub studiów w innej placówce prowadzącej kursy na równoważnym poziomie, jak również w odpowiednich przypadkach, odbycie kształcenia zawodowego, które może być wymagane jako uzupełnienie tego kształcenia pomaturalnego.

UWAGA: Kolorem zielonym zaznaczono poziomy kształcenia zgodne z poprzednimi oraz obecnymi programami nauczania, obowiązującymi na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

Krok 3

Uznanie kwalifikacji

W sytuacji, gdy poziom posiadanych przez wnioskodawcę kwalifikacji, odpowiada jednemu z poziomów kształcenia, które było lub jest prowadzone na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, zastosowanie znajduje art. 12 Dyrektywy 2005/36/WE.

Zgodnie z akapitem pierwszym art. 12:

Każdy dokument potwierdzający posiadanie kwalifikacji lub zestaw dokumentów potwierdzających posiadanie kwalifikacji wydany przez właściwy organ Państwa Członkowskiego, potwierdzający ukończenie we Wspólnocie kształcenia, którego poziom został uznany przez Państwo Członkowskie za równoważny i przyznający posiadaczowi dokumentu potwierdzającego posiadanie kwalifikacji lub zestawu dokumentów potwierdzających posiadanie kwalifikacji te same prawa w zakresie dostępu do zawodu lub jego wykonywania, albo które przygotowuje do wykonywania tego zawodu, jest traktowany jako dokument potwierdzający posiadanie kwalifikacji należący do rodzaju objętego art. 11, co dotyczy także odpowiedniego poziomu.

WAŻNE: Zgodnie z powyższym, w przypadku gdy poziom kwalifikacji zawodowych aplikanta, zostanie uznany za równoważny z obowiązującym systemem kształcenia (a więc licencjat lub magister), okręgowa rada pielęgniarek i położnych winna stwierdzić prawo wykonywania zawodu.

Zgodnie z akapitem drugim cytowanego artykułu 12:

Wszelkie kwalifikacje zawodowe, które mimo iż nie spełniają wymogów dotyczących dostępu do zawodu lub jego wykonywania zawartych przepisach ustawowych, wykonawczych lub administracyjnych obowiązujących w rodzimym Państwie Członkowskim, stanowią na mocy tych przepisów podstawę do przyznania ich posiadaczowi praw nabytych, traktowane są również jako kwalifikacje zawodowe na takich samych warunkach, jak określone w ustępie pierwszym. Odnosi się to szczególnie do przypadków, kiedy rodzime Państwo Członkowskie podnosi poziom wykształcenia wymaganego, aby uzyskać dostęp do zawodu i jego wykonywania, i kiedy osoba, która uzyskała wykształcenie w poprzednio obowiązującym systemie, niespełniające wymogów nowego systemu, korzysta z praw nabytych na mocy postanowień zawartych w krajowych przepisach ustawowych, wykonawczych lub administracyjnych; w takim przypadku wykształcenie uzyskane w dawnym systemie jest uznawane przez przyjmujące Państwo Członkowskie, do celu stosowania art. 13, za równoważne z poziomem wykształcenia w nowym systemie.

WAŻNE: Zgodnie z powyższym, w przypadku gdy poziom kwalifikacji zawodowych aplikanta, zostanie uznany za równoważny z byłym systemem kształcenia obowiązującym na terenie Rzeczypospolitej Polskiej (a więc liceum medyczne lub medyczna szkoła zawodowa), okręgowa rada pielęgniarek i

położnych winna stwierdzić prawo wykonywania zawodu.

W przypadku, gdy poziom kwalifikacji posiadanych przez wnioskodawcę nie zostanie uznany za równoważny z jednym z poziomów określonych w punkcie „Krok 2” należy przejść do punktu „Krok 4”.

Krok 4

Warunki uznania

W przypadku stwierdzenia posiadania przez wnioskodawcę poziomu kwalifikacji innego niż jeden z poziomów obecnie lub poprzednio obowiązujących na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, zastosowanie znajduje art. 13 Dyrektywy 2005/36/WE, zgodnie z którym:

1. W przypadku, gdy w przyjmującym Państwie Członkowskim podjęcie lub wykonywanie zawodu regulowanego uzależnione jest od posiadania określonych kwalifikacji zawodowych, właściwy organ tego Państwa obowiązany jest zezwolić na podjęcie i wykonywanie tego zawodu na tych samych warunkach, które obowiązują własnych obywateli, przez wnioskodawców posiadających poświadczenie kompetencji lub dokument potwierdzający posiadanie kwalifikacji wymagany w innym Państwie Członkowskim do dostępu do danego zawodu lub jego wykonywania na terytorium tego Państwa.

Poświadczenie kompetencji lub dokument potwierdzający posiadanie kwalifikacji musi spełniać następujące warunki:

- a) muszą być wydane przez właściwy organ Państwa Członkowskiego, wyznaczony zgodnie z przepisami ustawowymi, wykonawczymi lub administracyjnymi tego Państwa Członkowskiego;
- b) muszą potwierdzać uzyskanie kwalifikacji zawodowych na poziomie co najmniej równoważnym z poziomem bezpośrednio poprzedzającym ten, jaki wymagany jest w przyjmującym Państwie Członkowskim,

WAŻNE: W powyższej sytuacji, okręgowa rada pielęgniarek i położnych, winna rozpatrzyć kwestię konieczności zastosowania środków wyrównawczych. Zasady stosowania bądź odstępiania od środków wyrównawczych opisano w punkcie „KROK 5”.

Krok 5

Zastosowanie środków wyrównawczych

Zgodnie z art. 14 Dyrektywy 2005/36/WE - w każdym z przypadków opisanych w punktach „Krok 3” i „Krok 4”, a więc zarówno, w przypadku gdy poziom kwalifikacji aplikanta jest równoważny z jednym z obecnych lub poprzednich systemów kształcenia w Polsce, jak również stwierdzono inny poziom, istnieje możliwość zastosowania środków wyrównawczych z zastrzeżeniem zasad opisanych poniżej.

Artykuł 14

Środki wyrównawcze

1. Przepisy art. 13 (opisane w punkcie „Krok 4”) nie stanowią przeszkody dla wymagania przez Państwo Członkowskie od wnioskodawcy odbycia stażu adaptacyjnego trwającego nie dłużej niż trzy lata lub przystąpienia do testu umiejętności, jeżeli:

- a) okres kształcenia, wykazanego przez wnioskodawcę zgodnie z przepisami art. 13 ust. 1 lub 2, jest co najmniej o rok krótszy od okresu wymaganego w przyjmującym Państwie Członkowskim;
- b) kształcenie, które wnioskodawca odbył, obejmuje materiał zasadniczo różniący się od tego, którego opanowanie jest podstawą uzyskania dokumentu potwierdzającego posiadanie kwalifikacji w przyjmującym Państwie Członkowskim;
- c) na zawód regulowany w przyjmującym Państwie Członkowskim składają się jedna lub więcej regulowanych działalności zawodowych, które nie wchodzą w zakres odpowiadającego mu zawodu w rodzimym Państwie Członkowskim wnioskodawcy w rozumieniu art. 4 ust. 2, a różnica ta polega na specyficznym programie kształcenia wymaganym w przyjmującym Państwie Członkowskim, który obejmuje materiał zasadniczo różniący się od objętego kształceniem, którego ukończenie potwierdza poświadczenie kompetencji lub dokument potwierdzający posiadanie kwalifikacji wnioskodawcy.

WAŻNE: Jeżeli przyjmujące Państwo Członkowskie korzysta z możliwości przewidzianej w ust. 1, musi umożliwić wnioskodawcy wybór między odbyciem stażu adaptacyjnego a zdaniem testu umiejętności.

UWAGA: „Zasadniczo różniący się materiał” oznacza materiał, którego znajomość jest niezbędna dla wykonywania zawodu, a w odniesieniu do którego kształcenie odbyte przez migranta wykazuje istotne różnice pod względem długości i treści w porównaniu z kształceniem wymaganym przez przyjmujące Państwo Członkowskie.

WAŻNE: Przepisy ust. 1 stosuje się z należyтым uwzględnieniem zasady proporcjonalności. W szczególności, jeżeli przyjmujące Państwo Członkowskie zamierza wymagać od wnioskodawcy odbycia stażu adaptacyjnego lub zdania testu umiejętności, musi najpierw upewnić się, że wiedza wnioskodawcy wynikająca z doświadczenia zawodowego zdobytego w jednym z Państw Członkowskich lub państwie trzecim może wyrównać w całości lub w części zasadnicze różnice w materiale.

Z uwagi na konieczność porównania treści programowych programu, na podstawie którego odbywało się kształcenie aplikanta, zaleca się, aby analizy programów nauczania oraz możliwości stosowania środków wyrównawczych dokonywały osoby posiadające odpowiednie przygotowanie merytoryczne. Pożądanym rozwiązaniem tej kwestii jest powołanie komisji, w skład której wchodziłoby przedstawiciele środowisk akademickich. Zadaniem takiej komisji będzie również, oprócz wskazania ewentualnej konieczności zastosowania środków wyrównawczych, opracowanie ramowego programu stażu adaptacyjnego, określenie czasu jego trwania lub opracowanie testu umiejętności, w przypadku dokonania takiego wyboru przez wnioskodawcę.

Procedura rozpatrywania wniosku o zezwolenie na wykonywanie zawodu regulowanego powinna prowadzić do jak najszybszego wydania przez właściwy organ w przyjmującym Państwie Członkowskim należycie uzasadnionej decyzji, nie później niż w terminie trzech miesięcy od daty złożenia przez wnioskodawców kompletu dokumentów.